

Obraz z zlata

Zelú modla

Kníže a kněžna uradivše se spolu, rozkázali jsou rypáka¹ povolati, jemu zlato ukázavše, dali z něho veliký k podobenství člověka sedícího na stoličce udělali obraz.² Rypák jako muž místerný velmi krásnou postavu učinil, kněžna Libuše a kníže Přemysl davše obzvláštní příbytek tomu obrazu učiniti, v tom tejném místě jej postaviti dali a velikou poctivost jemu činili, vlasy a nehty časem sobě obřezující, na uhlí kladli a před ním pálili, Zelú³ jemu říkali.

Léta sedmistého třicátého pátého |

<xv< Libuše vzavši nějaké od svých bohův skrze obět, kterouž činila před Zelú, oznámení, žádala Přemysla, aby všech starších a vzácnějších obyvatelův své země na dvůr před Libín zavolati rozkázal. Kteríž když se sešli, Libuše posadivši se vedlé knížete svého, všemu lidu přistojícímu, nejprve nedostatek svého zdraví oznámila, že jí její osudové táhnou, aby opustíc lidi smrtedlné, s bohy nesmrtdelnými se radovala, pravila. Přitom veliké učinila děkování všemu lidu, že jsou k ní víru a poslušenství zachovali, žádající, aby též činili Přemyslovi, knížeti a pánu svému. Přemyslovi pak mnoho dobrého i zlého budoucího, co se má jemu přihoditi, také oznámila a přitom prosila, aby měl strpení, že zlých věcí bude dobré skončení. Obrátivši se k synu svému Nezamyslovi, mládencečkovi deset let majícímu, prstem pohrozila, otci svému aby poslušenství zachoval, přísně přikázala. Služebnicem svým, Vlástislavě a Častavě i jiným nohsledám⁴ hojnou mzdu za službu zlatem a stříbrem zaplativši, na zemi se položila a umřela.

Libuše umřela

¹ Řezbáře, sochaře, zlatníka.

² Sochu.

³ Jméno modly zmiňované v Neplachově kronice (z doby Karla IV.).

⁴ Komornicím.

Pohřeb Libuše

Tu křik zšel od každého, malého i velikého, chudého i bohatého, všickni plakali a rozličně naříkali, každý chtěje raději umříti, jedině aby Libuše živa byla. Přemysl také nemálo teskliv jsa, kázal služebnicem jejím tělo její v drahý oděv obléci a v truhlu vložiti, pět grošův zlaté mince do měšce usněného¹ vloživ, dal služebnicem, aby do její levé ruky měšec ten vložili, řka: „Toto ona má dnes bohu neznámému obětovati.“ Dáti jí rozkázal také dva groše mince stříbrné do ruky pravé, jeden vůdci a druhý plavci aby bez meškání dala. Kázav truhlu zavřítí, dal jí dobře smolou a klím² oblepiti a do Libice vézti a poctivě před vraty dvoru jejího (tak jakž žádala) pohřbiti a na nejtvrdějším kameni jejího důstojenství a prvního spravování nápis rozkázal rypákovi napsati.

Léta sedmistého třicátého šestého

Vlástislava (jinák Vlášta), služebnice někdy Libušina, s jinými mnohými pannami znamenavše, že po smrti Libuše již nejsou od Přemysla ani od žádného v žádné vážnosti, nýbrž ani³ muži z nich své posměchy mají, pravíce: „Kde jest vaše paní, kteréž jsme my se i vám klaněti musili? Hle, již jsou se ty vám věci nazpátek obrátily, neb vy na tento čas nemáte žádného příbytku ani obránce, ale jako ovce bludné sem i tam běháte.“

Vlášta pannám radila

Vlášta to slyšíc, času jarního svých tovaryšek k sobě povolala a s nimi na jednu horu, jenž Vidovle slove, vešla. A tu se všem rozkázavši posaditi a sama stojící, takto k nim mluvila. „Nuže, milé panny, teď jsme vyšly na horu Vidovli, abychom sobě rozvážily naši velikou nevoli. Libuše, kněžna a paní naše, již jest nám umřela, a tudy nám naší svobody naděje odňata. Co máme činiti? Radte, prosím, kudy by ta svoboda mohla nám napravena a navracena býti. Známtě já jistě, že Přemysl, kníže volený, jest muž v své mysli dosti zuřivý,⁴ byť se byl poněkud neobával Libuše, Tětky i Káši, jích zvláštního umění, byť by zajisté divně⁵ svou moc ukazovati chtěl, a zvláště našeho pohlaví nic by sobě nevážil. Syn pak jeho Nezamysl, jemu z Libuše narozený, kterýž nyní pod jeho správou jest, budeť jeho on k tomu potahovati a cvičiti, aby nás sobě ještě méně vážil. Seznalať jsem já to, když ještě kněžna milostivá živa byla, i nyní uznávám, že nám zlé věci nastávají. Protož co činiti máme, tuto uradíce se voznamte. Zdá-li se vám tak nechati, já také nechám. Pakli co jiného před sebe vzíti chcete a té svobody nám pohledati, to při tom stůj.“ A tak své řeči konec učinila. |

Vidovle hora

Stratka jako mezi jinými moudřejší povstavši i řekla: „Vlástislavo, ctná a šlechetná panno! Nyní jsou tyto ctné panny tomu z tvých slov vyrozuměly, i já také, že nic jiného nehledáš, aniž co jiného obmejšlíš, jedině naší poctivost⁶ a svobodu a z této nesvobody, v kterouž jsme (však ne svévolně) uvedeny, aby nás vyvedla, abychom v té jako prve svobodě přebývaly. Paní zajisté naše toho, kdož se jí líbil, za manžela sobě volila a k tomu všecka země jí povoliti musila. Měvši jej za muže, proto její poctivost a svoboda nebyla umenšena. Zdaliž nevíme, že i Přemysla ona svou radou spravovala? Na tento čas bez pochyby, že Přemysl i rod jeho budou sobě chtíti ženy voliti. Protož aby

<xv>

¹ Z vydělané kůže.

² Pryskyřici.

³ Že.

⁴ Hněvivý, prchlivý.

⁵ Hrozně.

⁶ Čest.

nám takové volení nebylo tudy odjato, vidí mi se za slušné, aby ty, Vlásto, poslala k Přemyslovi a já také pošli k Hynchojovi, že tomu chceme, aby oni naši manželé byli. Jestliže svolí oni jako hlavnější, již tu počátek naší svobody a toho volení bude. Pakli nás nechťením potupí, budeme míti k ním příčinu.¹ Svolí-li, jistě věz, že bude nám vždycky na budoucí čas volení.“ Vlásto odpověděla: „Ó šlechtná panno! Odkud' tobě ta rada, kteráž mi se velmi dobře i těmto všem pannám tuto sedícím líbí?“

Dívky chtěly muže voliti

Tu hned jsou poslaly Budeslavku, Všemilu, Hrávku a Pětisilu, dívky velmi výmluvné, kteréž velmi poctivě a pokorně panenský stav a ženské pohlaví před Přemyslem vychvalujíce, to, což jím od jiných poručeno bylo, mluvily. Přitom vůli a žádost Vlástislavy a Stratky oznamujíce, za milostivou na to odpověď žádaly.

Přemysl a Hynchoj málo odstoupivše, na to se poradili a hned pannám na jích poselství odpověď dali těmito slovy: „Panny krásné! Svým pannám, od kterýchž jste k nám s poselstvím přišly, povězte: Bude-li se Přemyslovi Vlásto a Hynchojovi Stratka líbiti, že to budou moci učiniti.“ Když se pak poslané navrátily a odpověď, kteráž jím dána, oznámily, z toho se Vlásto velmi rozhněvala a jako lítá lvice před jinými pannami řvala, pravíci: „Bíte, zabíte, žádného neživte!“² Rozešly jsou se panny ty na svá obydlí, příhodnějšího času a lepšího štěstí očekávajícíce.

Léta sedmistého třicátého sedmého

Motol

Muž jeden mezi jinými silou a mužností se velmi skvěl, jemuž bylo jméno Motol. Ten maje veliká stáda krav a volův, kázal sobě byl času předešlého dvůr krásný a velmi ohrazený v jednom údolí postaviti a dal jemu jméno Motol. A tu s mnohou čeledí pokojně obýval. Času jednoho Vlásto s pannami předřčenými opět na horu Vidovli se vyvedla, kteréž mezi sebou mnohá a horlivá měly rozmlouvání, o záhubu mužův všech jim odporných smýšlejíce, na tom jsou zůstaly, aby desátého dne tu na téměř místě se postavily a nalézti daly každá s mečem připásaným aneb s lučištěm hotovým.

Motola zabily dívky

Sešly jsou se ke dni určitému. Opět Vlásto činila mnohá napomínání od poledne až do večera, jích srdcí proti mužům svými slovy pozdvihajíc a v mužnosti je upevňujíc. Casu večerního šly jsou všechny společně až ke dvoru Motolovu, tejně do dvora všedše a hřmotně do domu vskočivše, Motola, toho muže statečného, se zmocnily a jej zabily, též i jeho čeled všecku zmrdovaly a příbytek ten sebou osadily.

Po některém pak času ten hanebný skutek když byl Přemyslovi oznámen, tomu se nemálo podivil a zavolav svého nejvěrnějšího služebníka Pomnikvasa, k Vlástě do Motola, aby jí pozval na hodování, poslal. Ten chtěje své poselství při Vlástě užitečně způsobiti, před ní se nízko uklonil a od Přemysla dobrého přátelství vzkazovati počal. Ona uslyševši Přemysla jmenovati, hned se z toho hněvem rozpálila, kázavši Pomnikvasa chytiti, nos i rty jemu obřezati rozkázala.

<xvi>

Kterýž když se navrátil, | Přemysl toho nerad vida, co se stalo, velmi litoval a Vlástě po jedné dívce vzkázal, že jest toho muži dobrému a poslu neměla

¹ Záminku.

² Stejně zněl i závěr husitské písně *Ktož jsú Boží bojovníci*.

učiniti, že chce se jí zase touž věcí odplatiti. Vlásto zasmávši se hned rozkázala dvůr Motol pevnou zdí ohraditi, tak aby ji tu Přemysl ani jiný žádný nemohl dobýti.

Léta sedmistého třicátého osmého

Vlásto v své pýše se velmi vyvyšovala, den ode dne o to smejšlejší, kterak by Přemysla i jiné muže všechny pod svou moc přivedla. Mnohé své tovaryšky po krajích a všech rozeslala, aby sprostné dívky namlouvaly a je na Motol přivedly. Kdy pak nemalý počet dívek nahromáždila, každé se, co by nejlépe dělati uměla, otázala. Jednoho času uvedla je na jednu vysokou horu proti Libínu z druhé strany řeky Vhlta, a tu rozkázala některým dříví veliké podtínati a některým kamení lámati, jiným vápno páliati a jiným písek voziti, jiným opět zdi dělati, jiným také příkopy lámati, takže jsou tu velmi v brzkém času hrad velmi vysoký a pevný a na ten čas jako nedobyty¹ postavily, k kterémužto dílu žádná ruka mužská se nepřičinila. Vlásto uhlídavši hrad výborný dívčíma rukama učiněný, dala jemu jméno Děvín proto, neb panny na ten čas „děvice“ sluly.

Děvín hrad

Z toho hradu dívky okročně na koních jezdice počaly veliké škody mužům činiti, s kteréž býti mohly,² loupily je i mordovaly. Kázala také Vlásto před hradem široký plac udělati — tu se cvičily dívky s dřívím³ na koních harcovati,⁴ z lukův zpředu i zadu stříleti, meči užitečně šermovati, a tak krátce že žádný skutek rytířský jím neznámý nebyl.

¹ Nedobytný.

² Nad které byly silnější.

³ Dřevci, kopími.

⁴ Útočit, najíždět.

Jednoho pak dne na vyšší místo toho hradu, tu kdež byl široký palác, Vlásta vstoupila a jako kněžna na krásné stoličce se pod oponou posadila a dívky od nejmenší až do největší všecky svolavši, k ním takto mluvila: „Nuže, milé panny, krásné stvoření! Nad vás v světě nic kraššího není. Pohleďtež na mne, na svou paní, a vězte jistě, že budete se mnou míti utěšení. Víte dobře, že Libuše, dokudž živa byla, všecku tuto zemi sama spravovala. Rozvažte, prosím, <xvi> jaká jest z toho našemu pohlaví poctivost byla! Jistě vězte, kdybych já spolu s vámi k tomu přivésti mohla, aby tato země mnou byla spravována, jaká by na tento čas vám chvála byla, kteráž by se den ode dne více a více rozmáhala. Protož mé milé sestřičky, radte i pomáhejte, neb já pro vaši poctivost¹ statku mého i hrdla nebudu litovati vynaložiti.“ Panny odpověděly: „Ctná kněžno! Bojuj pro svou i naši poctivost a my budem pomáhati a bohové naši také budou s námi proti těm bradáčům² bojovati.“

Když pak hrad Děvín byl dokonán a pevnou zdí ohrazen a dostatečně obilím našpižován,³ oděním také i všelikterakou zbrojí opatřen, Vlásta své umění všem dívkám oznámila a učinivši slavný kvas, po obědě takto promluvila: „Mé milé družičky!⁴ Víím, že některé o tom dobrou vědomost máte, že kněžna Líbuše, paní někdy naše, věštbami všeckny lidí daleko přesahovala, takže jí žádná žena v poznání věcí budoucích rovna nebyla. Mneť to tejno není. Což ona uměla, to já umím: s bohy lesními, vodními, větrnými i temnými já mohu míti častá rozmlouvání, kdo mne z lidí smrtedlných chce oklamati. Tětky pak, sestry Libušiny, všelikteraká kouzla, zaklínání, čarování i navazování⁵ mně jsou u veliké známosti. Káša, sestra také Libušina, v lékařství a v poznání bylin i všelikterakého podzemního koření i moci jich od lidí v tom dospělá jest býti pravena,⁶ ale jistě vězte, že jest mně ona nikdá v tom rovna nebyla. A tak krátce, co jsou ony tři uměly, to já sama umím, i nad to více.“

A tu hned podala všem dívkám nápoje kouzlymi připraveného, takže kteráž se jeho napila, každá na bratra i na otce vlastního jako na vzteklého psa nevrátila a všemu mužskému pohlaví se až do smrti protivila. I zkríkly jsou všecky jedním hlasem: „Výbornát jest řeč, kterouž mluvila Vlástislava! Chcme tak učiniti a věrně pomáhati!“ A hned potom počaly z toho hradu časté sjezdy⁷ činiti a muže na cestách mordovati.

Přemysl kníže o tom, co se děje, od svých věrných gruntovní⁸ zprávu máje, všech Čechův k sobě na sněm povolal, takovou neřest, která se v jeho zemi páše, všem oznámil a nadto, že z toho má přijíti všem té země obyvatelům veliké nebezpečnosti, a rka: „Viděl jsem u vidění nočním, ana⁹ dívka jedna z těch přede mnou stála a krvavého mi nápoje píti v koflíku podávala.“ Muži všickni tomu se zasmáli a sen i řeč knížete svého v smích obrátili a každý na své obydlí se rozjeli.

¹ Čest, slávu.

² Vousáčům.

³ Zaopatřen, zásoben.

⁴ Družky.

⁵ Kouzelnictví, uvazování amuletu.

⁶ Říká se, že je v tom zručná.

⁷ Nájezdy.

⁸ Důkladnou.

⁹ Jak.

Léta sedmistého třicátého devátého

Veliká nešlechtnost se v České zemi páchala tak, že dívky mužům tímto obyčejem velikou škodu činily: když uslyšely, že by některý muž s svou ženou velmi dobře byl, toho jsou hned na hrad Děvín jako pod glejtem bezpečnosti pozvaly. A když jemu hody učinily, hned jsou v tom jiné dívky k jeho ženě poslaly, pravíce, že muž její tam na Děvíně jinou ženu sobě zasnuhuje a jí že úkladně zahubiti chce, protož aby ona jej tejně zamordujíc, k ním se utekla, že tu bezpečná bude. Mnohé ženy tomu víru davše, tak jsou činily.

Někdy pak pozovouc mládence znamenitějšího, jísti a píti jemu dosti daly a potom s ním jednu chytřejší k rozmlouvání posadily a ona jemu mluvila: „Milý mládenče! Oznamujiť svou těžkost, kterouž trpím zde v tomto hluku,¹ neb já smutná dívka lští, falšův ani mordů neumím. Ráda bych těchto dívek prázdna² byla, v tom žádám tvé rady i pomoci. Můžeš-li ty mne vysvoboditi, chci tvá věrná až do smrti býti. A můžeš to dobře tímto způsobem učiniti: Mám já od dnes třetí den od Vlásty sama pátá³ k jednomu znamenitému člověku s velikými dary touto a touto cestou poslána býti. Chceš-li ty mne tu v desíti koních čekati, když na nás z lesa vyskočíš, jiné dívky, | kteréž při mně budou, před tebou utekou a já se zastavím a ty mne budeš moci sobě vzítí beze vsí odporosti a jim od Vlásty vina přičtena bude, že jsou ode mne utekly.“ <xvii>

Mládenec lští neznaje k tomu svolil a to učiniti slíbil. To přirčení⁴ jeho ona hned Vlástě oznámila a Vlásta třicet neb čtyřicet dívek tu v lese tejně postavila a zálohu na toho mládence učinila. A když on v lese čekal, ta nešlechtná tudy sama pátá jela a mládenec vyskoče, jí vzítí chtěl, tu hned mnoho dívek z tejněho místa vyskočíc, toho mládence i s jeho pomocníky ukrutně zabijíc, rozsekaly, koně a meče i lučičště poberouc, na Děvín přinesouc, před Vlástu loupež položily. Vlásta učinici poděkování, dary jim veliké za to dávala.

Mládenci někteří chtějí se toho jako pomstítí, někdy za příměřím na Děvín přijedouc, tejně vyptávali se, má-li která dívka neb žena na Děvín přibýti. A ony jim pravily jako pod svěřením: „Zítří v tuto hodinu má jich k nám touto a touto cestou deset jezdecky přijeti.“ A mládenci to rádi slyšíce, hned na ně tejně ve dvacíti koních zálohu učinili, a dívky padesát koní neb více tejně z Děvína na ně vyšlíce, ty mládence ukrutně zmordovaly. A to jsou často činily.

Ženy pak, kteréž muže měly, velmi se svým mužům protivily, žádné nechtěly povolnosti zachovati. Jestliže muž ženu trestal, ona jej tejně neb ve spěčky⁵ zamordujíc, na Děvín utekla a tam před přátely jeho i před každou pokutou bezpečná byla. A tak mnoho mužův mrtvých a hanebně noži zkuchaných nalézali na ložích. Toho času žádný své ženy trestati⁶ nesměl, žádný své ženě, by svatá byla, sebe samého věřiti nechtěl, mnohé ženy na ložích a muži v lesích léhali. Každý své ženě lahoditi a poddán býti musil, ač nechtěl-li jest od ní tejně a úkladně, aneb když by spal, zamordován býti.

¹ Shluku, houfu.

² Osvobozena od.

³ Já a čtyři další.

⁴ Příslib.

⁵ Ve spaní.

⁶ Kárat.

Již taková nešlechtnost byla se po vsi České zemi rozmohla. Toho sněsti nemohouce, všickni obyvatelé té země sjeli jsou se k Přemyslovi knížeti, žádajíce, aby dívky ty nešlechtné bojem zkontroloval a mečem z země vyhladil. Kníže jim odpověděl: „Mohli jsme to prvě učiniti a jiskře, aby ohněm byla, nedopustiti. Ale když jsem já vám to zlé skrže vidění mého snu oznamoval, to jste vy v smích obrátili. Již vidíte, že toho dne není, aby někdo z mužův od těch sverepic¹ nebyl zamordován. Jakž já mohu rozuměti, jistě že jest na pět set mužův již od nich zhubeno. Prosim vás, mějte malé strpení, nebť jím nyní svědčí vítězství. Až já svůj čas uzřím, tu se společně o ně pokusíme.“²

Čechové odpověď a radu knížete svého vyslyševše, přijítí³ jí nechtěli, ale Samoslava sobě za hejtmana vyvolivše, k Děvinu se strojili. Taková rada i všecko, co se dalo, dívek tejno nebylo, neb kníže Přemysl dívky na svém dvoře měl, kteréž každý skutek i každé mužské slovo vyšpehovati uměly a na Děvín dolesly.

Léta sedmistého čtyřicátého,

měsíce máje muži se před Děvinem položili, na tom zůstavše, aby se s těmi dívkami buď jezdecky, aneb pěšky potkali.⁴ Pakli by se ony na hradě chtěly brániti, aby jich šturmem⁵ dobývali. Vlastě to když od špehýřek oznámeno bylo, všecky dívky svolati rozkázala a posadivši se na své (vedlé obyčeje) stoličce, takto k nim mluvila: „Nuže milé tovaryšky a mé milé sestřičky! Znam to na jedné každé z vás tváři, že při vás žádného není strachu, neb vás vidím všecky hotové proti těm záhubcům naší poctivosti.⁶ Jižť jest přišel čas našeho vítězství, neb to jistě vezte, že dnes sobě veliké dobudem poctivosti, dnes sobě osvobodíme Českou zemi. Protož bojujtež bez strachu, neb máte jisté vítězství. Nebudíž při vás žádná lítost, bí každá jako vzteklého psa bratra i otce svého a dobývejte sobě jména dobrého od tohoto dne až navěky! Již nám svoboda, | že budem jako amazonské paní,⁷ kteréž skrže mužnost bojovných skutkův Azí sobě podmanily a poplatnou učinily. Jáť jistě držím místo Pantasil⁸ dnes, kteráž mnoho vítězitedlných skutkův před Trojí provozovala, s tisíci toliko pannami mnoho Řekův zmordovala. Onyť jsou Thesea⁹ s jeho houfy porazily, oděnění Herkulešova¹⁰ málo sobě vážily. Zdalíž i Alexander¹¹ král, jsa velikomocný, neobával se jich moci, takže jich nikdá bojem utkati nesměl? Snad se toho strachoval, že jsou ony jednoho přemocného krále, jménem Cyrus,¹² bojem přemohly a javše ho, v krvi jej utopily, pravíce: »Krvě jsi žádal, krev pí a na světě více lidí nebí!« Nuže, vezmouce dobrou mysl a v srdcích posilnění,

¹ Kobyl.

² Na ně zaútočíme.

³ Přijmouti.

⁴ Utkali.

⁵ Útokem.

⁶ Cti.

⁷ Amazonky, v řecké mytologii bojovné ženy nepřátelské vůči mužům.

⁸ Jsem na místě Penthesileie (královny Amazonek, kterou v souboji před Trójou zabil Achilleus).

⁹ Théseus, bájný athénský král, který mj. spolu s Hérakleem bojoval proti Amazonkám.

¹⁰ Héraklés (lat. Hercules) bojoval s Amazonkami, když dostal za úkol získat pás jejich královny Hippolyty.

¹¹ Alexandros III. Veliký se podle tradice vyhýbal na svých taženích střetu s Amazonkami.

¹² Kýros Starší, perský král, který padl v boji proti Massagetům; pověst o porážce od Amazonek vychází z literární tradice.

rychle oblect se v oděnění, beřte lučiště, střely, pavézy, oštípy, puklíře,¹ sápe,² řemdihy³ i meče! V brzkém času uhlídáte, kterak z těch bradatých kozlův krev poteče.“

K jejímžto rozkázání hned všecky se přihotovily a na koně vsedaly. Vlásta mezi nimi pěšky chodila ohledujíc, kterak jest jedna každá v svém hávu připravena a prošívanicemi⁴ opatřena. Když již všecky na své hlavy přílbice vstavily, Vlásta také na svůj bujný kuň vsedla a zdvihši ruku, meče svého zjizveného⁵ sobě podati rozkázala. Vtom hned dvěře hradové jsou odevřiny, šraňk⁶ dřevěný v ohradě obrácen.

Táhnou na pole dívky v svém pořádku a Vlásta s statečnějšími v předním špicu. Muži uzřevše je, velmi se ulekli, neb jsou na sobě žádných smolníkův⁷ ani prošívanic někteří neměli, na koně toliko vsedati pospíchali. Vtom hned bez meškání dívky se na ně valem řítily a dřív, než se muži spravili, až ony jim v houf vskočivše, hanebně šik rozrazily a s koni je oštípy smítajíce mordovaly.

Vlásta svou rukou první boj začala a na svém litém koni přitočivši se k Samoslavovi, tak silně na jeho helm svým mečem udeřila, až on tu hned spadev s svého koně umřel. Dále vskočivši v mužský houf, jej rozdělila. Toť dívky její statečnější — Mladka, Hodka, Nabka a Svatava, Vratka, Radka a Častava (neb jsou ty byly hejtmanice aneb setnice vojska dívčího) — hned jsou se na muže úprkem valily, hanebně je bez milosti mordující, neb nejinak tu | bylo bojováno, než jako by muži ženská srdce měli a ženy se v mužskou statečnost oblékly.

Dívky zvítězily

¹ Vypouklé okrouhlé štíty.

² Dýky, zahnuté háky na tyči (?).

³ Koule s ostny připevněnými řetězem k rukojeti.

⁴ Prošívaním vyztuženými ochrannými oděněními.

⁵ Jedovatého.

⁶ Závora, mříž.

⁷ Smolou vyztužených řemínkových krunýřů.

<XVIII>

Muži před dívkami postoupati¹ počali, vtom se ohlédli a uzřeli, ano² jích již na tři sta leží. Toho se ulekše utíkati počali a dívky je postíhaly. Málo jích z toho boje ušlo — ti toliko, kterýmž ne jích statečnost, ale rychlost koňův životy zachovala. Dívky muže z odění a z prošívanic a smolníkův svláčely a na svůj hrad se s veselím navrátily.

Vlásta kázala sedm stolic postaviti a na každé jedné z předřečených panen se posaditi, na každou řetěz zlatý svou rukou vložila, činící jim velikou poctivost, pravila: „Děkuji vám z té statečnosti! To máte poznati, žeť vám dám zlata dosti.“ Sama se také Vlásta na druhou posadila stolicí a dívky všechny jí jako bohyni ctily. A od té chvíle více Čechové Vlásty jsou bojem utkati nesměli ani se jí nikterakž opřiti.

Léta sedmistého čtyřicátého prvního

Vlásta den ode dne smejšlejší, kterak by slušně³ svůj úmysl mohla vykonati, jednak⁴ každého dne s svými pannami radu držela, a kteráž něco chytrého proti mužům smyslila a v radě oznámila a jiné to schválily, hned jí darovala.⁵ Času jarního opět byla nová chytrost vymyšlena a v radě jich tejně uvážena i zavřena,⁶ aby mužův některých mladších a znamenitějších k sobě na Děvín na dobrou vůli a na kvas pod příměří⁷ pozvaly. I učinily jsou tak a poslaly po Kalboje, syna Hrůzova, a po Radyslava, syna Kojikova, pro Milouše, jenž byl rada Přemyslova, kteříž jich slibování víru davše, u Děvína se postavili. Vidouci je Vlásta i jich služebníky, hned most spustiti kázala a sama slavně hosti vítajíc, do svého příbytku uvedla. A když se posadili, rozličné pokrmy před ně přinésti rozkázala a posadivši se s nimi, jedla a přátelsky i milostivě⁷ s nimi rozmlouvajíc, medoviny ku pití mnoho přinésti dala.

Po takovém hodování vzavši Vlásta od nich odpuštění,⁸ do svého příbytku odešla. Panny chytřejší pojavše mládence, před Děvín vyšly (neb bylo máje měsíce), po travách zelených s nimi se procházely, jedna každá pojavši z nich jednoho za ruku, s ním se vodila a lahodně rozmlouvala, pravíci: „Můj nejmilější mládenče! Rozvaž, prosím, jaké my máme zde utěšení v tomto bídném příbytku, jsouce samotné na této poušti.⁹ Jest mnohým nám toho velmi líto, že jsme se daly této Vlástě mordýřce oklamati, kteráž skrze ruce naše, aby muži a krásní mládenci byli mordováni, tomu chce, a tudy, aby svou věc, kterouž sobě bláznově smyslila, provedla. Ale nám se to mnohým nelíbí a jest nám to jako proti přirození¹⁰ a za jiné nemáme, než že taková věc i proti bohům jest. Byť se bohům, aby muži obzvláště a ženy obzvláště, panny a mládenci obzvláště¹¹ obývali, líbilo, byliť by to dobře mohli učiniti, ale poněvadž jsou tak, aby spolu bydlili, způsobili, tehdy Vlásta proti bohům činí, jakož pak i rozumí

¹ Ustupovat.

² Že.

³ Náležitě.

⁴ Skoro.

⁵ Obdarovala.

⁶ Ustanovena.

⁷ Laskavě, vlídně.

⁸ Vzavši dovození k odchodu.

⁹ Pustině.

¹⁰ Přirozenosti.

¹¹ Odděleně.

Dívčí chytrost

se tomu, že se na ní a snad vedlé toho i na nás bohové hněvají, leč chce Vlásta tomu, aby skrze takové jednoho pohlaví od druhého oddělení lidského rození plemeno zahynulo. Protož mně i jiným mnohým to a takové její před sebe vzetí nic se nelíbí. Toto já sama od sebe, můj nejmilejší mládenče, pravím, že bych raději při tobě o půlnoci byla, než při Vlástě o poledni. A jsme mnohé té naděje, že nás od ní v brzkém času bohové vysvobodí. Protož chtěla bych já ráda tvá věrná býti, kdyby to, což bych já tobě poradila, chtěl učiniti. Oznámímť, na čem naše věci jsou postaveny: já zajisté s některými věrnějšími mými tovaryškami jsem se smluvila a na tom zůstala, abych když by někteří mládenci k hradu přitáhli a harcovati počali, abychom jim otevrouce vrata a pustíce most, je na hrad pustily. Ale musili byste nám slíbiti, že Vlástu jako vzteklou tístu¹ zamordujete, ale musiloť by vás veliký počet býti. Pro|tož chcete-li to učiniti, my vás jistě chcme, tak jakž pravím, na zámek pustiti.“

Mládenci ti k tomu svolili a ty dívky v tom svěření zachovati slíbily. Čas sobě k tomu uloživše, Vlástě z hodův poděkovavše odjeli. To když jsou jiným mužům oznámili, mnohým se ta rada dobře líbila — šli jsou také na radu k Přemyslovi. Ale on jako pán moudrý radil jim, aby těm dívkám nevěřili, ale aby se jich všemi obyčejí vystříhali, a řka: „Jestliže jich svou mocí nepřemůžete, jistě jejich pomocí jim nic neučiníte.“ Čechové mnozí, a zvláště mladí na Přemysla se pohnuli, pravíce: „Dokud bychom my se tvými věštbami a sny spravovali, dotud by nás ty dívky mordovaly. Nechceš-li nám dáti pomoci, již my Děvína dobudem svou mocí.“

Času uloženému aby projíti nedali, Čechův statečnějších mužův půl druhého sta, když temná noc byla, před mostem hradu Děvína se tejně položili, pilně poslouchajíc, skůro-li² jim most spuštěn bude. Když denice³ počala vycházeti, most jsou rychle spustily. Vlásta a za ní jiné zbrojné dívky vyskočivše, všechny muže napořád mordujíc, křičely: „Děvín máme! Děvín máme!“ Tak jsou je snázně sstíhaly, že z toho počtu pět jích toliko ušlo, aby jiným noviny pověděli.

Přemysl takové úklady těžce na své mysli nesa, poslal svého posla k Vlástě, aby k němu svou tejnou radu poslala, že jí chce něco pod svěřením oznámiti. I poslala jest k němu Klimbojnu a Dobromilu, kteréž když přijely, od Přemysla jsou poctivě přivítány. Ony také Přemyslovi od Vlásty velmi přátelské pozdravení oznámily. Kníže Přemysl v tejně místo jích povolav, Vlástě toto oznámiti rozkázal, a řka: „Milé dcery, již mne teď člověka poněkud věkem býti sešlého vidíte. Já jistě spravování této země a lidu tohoto nezbedného⁴ zůřivosti sněsiti nemohu, syn můj Nezamysl mládenček ve čtrnáctém létě spravovati neumí. I jsem toho úmyslu, že chci Vlástě knížectví postoupiti a syna svého jí poručiti a sám se zase do Stadic k pluhu (kterýž jsem bezděčně⁵ opustiti musil) navrátím. Neb znám, že ona svými věštbami i mužností daleko jest netoliko mne, ale i svou někdejší paní Libuši převýšila. Protož oznamte jí, ať tento zámek Libín i s mým synem, ke mně přijedouc, z mých rukou vezme.“

Klimbojna a Dobromila to jsou s vděčností přijaly a Přemyslovi poděkovavše, k Vlástě jsou se zase navrátily, a jí to všecko, co jsou od Přemysla slyšely,

¹ Fenu.

² Rychle-li.

³ Jitřenka.

⁴ Odbojného.

⁵ Nedobrovolně.

<XVIII>

Přemysl chytrostí dívkou oklamal

pořádně vypravily. Vlásta ovšem to vděčně přijala a k Přemyslovi jiné dívky poslala, aby mu pověděly, že ona to ráda chce učiniti. A hned osmého dne poslala jest k Přemyslovi Dobroslavu a Zdoběnu, Horšovnu a Rodslavu a s nimi jiných padesát dívek výborných, kteréž okročně na koních na dvůr Přemyslův přijevše, velikou svou čerstvost a hbitost ukazovaly, a ty aby na místě Vlásty od Přemysla zámek Libín a knížectví a syna jeho přijaly. Tu dívky ssedavše, koně u obrub¹ svázaly. Kníže kázal je za stůl sázeti a jísti jím dosti dáti.

Měl jest kníže toho času tejně v jednom lese blízko od Libínu, jenž Stračí důl slove, sto mužův výborných, po obědě kázal jích zavolati. Kteříž do jizby vskočivše, na ty dívky se obořili, a pohanbivše jích, všecky je zmordovali a koně jích sobě pobrali. Po slavném obědě ptákům a psům z dívek svačinu udělali. Vlásta to uslyševši, velmi se rozlítila a k Přemyslovi, proč by takovou hanebnou a podvodnou nepravost učiniti směl,² poslala. Přemysl dal odpověď, řka: „Pověztež jí: Poněvadž jest ona se směla nejednou, ale častokrát v nevěrný pláštěk odíti, nechť v něm také popřeje maličko jinému pochoditi.“

Přemysl hned té chvíle tu na Libíně postaviti kázal věži a dům veliký dřevěný jako hrad a dal jemu jméno Vyšší hrad. Přitom všem Čechům, a zvláště svým služebníkům, přikázal, aby žádný toho hradu ani Psáry, ani Libínem nenazýval, ale každý aby jej Vyšším hradem jmenoval. Vlásta pak vždy svou nešlechtnost provozovala a mužův mordovati buď tejně, neb zjevně přestati nechtěla. |

<XIX> Léta sedmistého čtyřicátého druhého

Času letního stala se jest nevole a různice o dědiny mezi dvěma muži znamenitými, totiž Mládem, synem Dobrovojevým, a Směloušem, synem Chabrovým v Kopanině. I byla jest knížeti Přemyslovi největší rada v pánu Ctiradovi, synu Prošovu. I poslal jest Přemysl Ctirada a s ním jiných dvacet jezdecky a zbrojně pro nebezpečnoství úkladův Vlastiných, aby meze ohledaje, ty zemaný a sousedy, totiž Mláda a Smělouše, v mír a pokoj uvedl.

Vlásta pak, kteráž na Ctirada mimo³ jiné všecky muže více nevražila, zvěděvši to skrze zradu dívek Přemyslových, že má Ctirad skrze Lichucoves do Kopaniny jeti, i poslala jest rychle padesát dívek nejstatečnějších na výborných koních, jím poručivši, aby jakž budou moci, buďto svou statečností, aneb nějakou lstí na té cestě Ctirada o hrdlo připravily. Dívky to učiniti slíbily. I měly jsou mezi sebou jednu velmi ušlechtilou a krásné tváří jménem Šarku, kteréžto svázavše ruce i nohy, trubičku loveckou jí na hřbet zavěsily a položivše jí v jednom velikém lese, kudyž znaly, že Ctirad pojedje, lahvičku také velikou medu⁴ vedlé ní postavily a samy se v tejném místě v tom lese skryvše, svým koňům řehot kouzlymi zadělaly.

Toť Ctirad v hustý les a hluboký důl jeda, uhlédá, ana blízko od cesty leží dívka krásná svázaná a velmi srdečně pláče a vrána jedna, sedící na tom dřevě nad ní, kvákala. Tu Ctirad zastaviv se s svými služebníky a pomocníky, počal

¹ Plotů, palisád.

² Opozážil se.

³ Nad.

⁴ Medoviny.

Ctirad
od dívek
oklamán

Šarka

se jí ptáti, co by to bylo, a ona odpověděla: „Milý pane, zdaliž nevíš, jaká se nešlechtnost děje od dívek v této zemi? Protož tebe prosím, rozvěž mne sám a já tobě všecko, co mi se přihodilo i od koho, i kdo jsem, oznámím.“

Ctirad ssed s svého koně, pannu ležící rozvázal a ona se posadivši řekla: „Jsem já dcera Mnohoslavova z Oskořína i byla jsem s mým otcem na lovu, jakož tuto troubu vidíš mne míti, a lahvičku medu měla jsem s sebou, abych časem dala nápoj otci mému starému. Tu když jsem se po zvířeti pustila, v hus-tém lese ztratila jsem otce svého. Vtom trefily jsou na mne ty nešlechtné dívky a chytivše můj kůň pode mnou, mocí mne s sebou pojaly a na svůj hrad (kteréhož já nevím)¹ vésti svázanou chtěly. I když jsme tuto přijely, hřmot a řehtání tvých koní uslyševše, ulekly se a pravily: »Hle, toť Mnohoslav, otec její, nás s svými v mnohém počtu honí!« I svrhše mne tuto s koně, pryč jsou utekly.“

K nížto Ctirad před ní stoje řekl: „Mnohoslav Oskořínský jest mi dobře znám. Poněvadž jsi dcera jeho, pojedij se mnou na mém koni a já tebe jemu poctivě navrátím.“ A ona řekla: „Ó, co on toho velmi vděčen bude! Ale milý pane! Pro tvou urozenost tebe prosím, maličko na této trávě vedlé mne se posad, až já odpočinu.“ A napivši se medu, podala pánu Ctiradovi, prosíci jeho, aby se také napil pro ní.

Tu Ctirad jsa jat krásou její, pil ten nápoj s ochotností, podal jest také jiným všem okolo sebe stojícím. Tu ssedavše s koní pili jsou všickni a chválili a byl jest ten med Vlastiným uměním okouzlený, takže kdož se jeho napil, žádný se nemohl brániti. Prosila jest také Šarka pána Ctirada, aby maličko zatroubil na její trubici, aby všickni okolo něho stojící, kterak zní, poslechli. A on to učinil a tím dal svým návěští² nepřátelům.

Toť rychle dívky valně naň přiklopotaly³ dřív, než služebníci jeho k koňům a k mečům přišli, až je ony z lukův postrílely a pána Ctirada jaly a svázaly a služebníky jeho zmordovaly, a kterého jaly, každému obě ruce uťaly. Píší někteří,⁴ že by na ten čas v tom lese veliké chechtání od duchův zlých slyšáno bylo a snad se tomu nešlechtnému účinku⁵ i ďáblové smáli.

Toho dne pána Ctirada na Děvín přivedly a nazejtří na břehu řeky Vhlavy jej (an na to Přemysl hledí) hnáty přerazivše do kola vpletly a vyzdvihše jej již mrtvého, tu knížeti na vzdory postavily. Kníže | ovšem chtěl jej rád dáti pohřbiti, ale nesměl⁶ toho pro dívky učiniti. A ten les, kdež Ctirad skrze nešlechtný úklad té zrádné dívky Šarky jat, až do dnešního dne Šarka slove.

Léta sedmistého čtyřicátého třetího

Když dívky poznaly, že žádný překážky nemají a žádný — ani kníže, ani zemané, ani lid obecný — o ně se pokusiti⁷ nesmí, z toho velmi potěšeny byly a Vlásta jednak⁸ každého dne věčný pokoj jim slibovala. Měsíce pak dubna

¹ Který neznám.

² Znamení.

³ Přicválaly, přihnaly se.

⁴ Přibík Pulkava z Radenína (zemř. 1380) — písař, rektor školy u Sv. Jiljí — míněna jeho *Kronika česká*.

⁵ Činu.

⁶ Neodvážil se.

⁷ Troufnout na ně.

⁸ Skoro.

Ctirad od dívek
na kolo bit

<XIX>

*Dívka
výmluvná*

dne jednoho Vlášta drahou stolicí sobě připraviti kázala a svolavši všecky dívky, dlouhou řeč k nim učinila a naposledy, zač ony jí mají, jich se optala. Dívky požádavše potazu,¹ společně odešly na vyšší palác a uradivše se, Budeslavce (jenž byla krásný výmluvnosti), aby z vůle všech odpověď dala, poručily. Kteráž stojí i řekla: „Ctná a šlechtná i všelikteraké poctivosti hodná panno a paní naše nám milostivě příznivá! Panny tyto všecky tuto přistojící, tvé služebnice, toto mně nehodné poručily před Tvou Milostí promluvit. Takovou otázku, kterouž jsi na nich učiniti ráčila, že jest u nich s velikým podivením, a to v tom, zač by tvou slavnou důstojnost měly. I rozkázaly jsou dáti odpověď, že za nic jiného než za kněžnu, náměstkyni² Libuše, a za svou milostivou paní. Ó veleslavená kněžno! Kdo by tebe nemiloval, tobě nesloužil, vida tě v takovém důstojenství? Však jest nikdá krom Libuše žádná žena tobě na světě rovna nebyla, ani Olympias,³ macedonská královna, ani Dýdo Kartaginenská⁴ ani Penelope⁵ ani Círce⁶ ani Klytemnestra⁷ ani Polyxena⁸ ani Isis⁹ ani Minerva¹⁰ ani Venuše¹¹ ani Júnio¹² ani Semiramis.¹³ Všecky ty panny a paní tvá moudrost, rozšafnost, síla i krása přesahuje. Ty jsi hodna, aby tobě netoliko mužů aneb my, ale i hvězdy poddány byly a navěky sloužily.“ To když pověděla, všecky spolu nížko se uklonily.

*Zřízení zemské
od Vlášty
vydáno*

Vlášta takovou chválu od Budeslávky i ode všech dívek o sobě slyšící, za jiné neměla, než že všecka země Česká jest jí poddána, protož tu hned toho dne ustanovení a práva svá vši zemi vydala:

„Nejprvé, který by se pacholík ve vši zemi urodil, aby každému pravý ruky palec utat byl, aby nemohl meče z pošvy vytáhnouti ani jeho v ruce dobře držeti.

Druhé, aby jemu pravé oko vyloupeno bylo proto, aby za štítem aneb puklím nemohl dobře viděti ani z lučiště mírně¹⁴ střílet.

Třetí, kteráž by se koli děvečka urodila, tu hned aby jí pravý prs horkým železem připálen byl, aby jí nerostl a táhnouti lučiště nepřekážel.

Čtvrtý, aby mužů na koních okročně nejezdili, toliko byla-li by toho potřeba, aby po straně sedali, a tak v postranních sedlech jezdili a žádných mečův ani jiných braní nenesili.

Páté, mužů povýšení i nepovýšení aby vorání hleděli a jiná všeliká díla robotná dělali, panny a ženy jich aby za ně s nepřátely bojovaly.

Šesté, aby každá dívka mohla sobě toho za muže neb manžela voliti a vzíti, kdož se jí líbiti bude.“

¹ Rozmyšlení, poradu.

² Nástupkyni.

³ Manželka Filipa II., matka Alexandra Velikého, která po jeho smrti byla nejmocnější ženou světa.

⁴ Dídó, mytická zakladatelka Kartága.

⁵ Pénélopé, Odysseova manželka, vzor věrnosti.

⁶ Kirké, mocná řecká kouzelnice.

⁷ Klytáiméstra, manželka mykénského krále Agamemnona, který zvítězil nad Trójou.

⁸ Polyxené, nejmladší dcera trójského krále Priama, proslulá svou krásou.

⁹ Eset (řec. Isis), nejmocnější egyptská bohyně.

¹⁰ Římská bohyně moudrosti; vynikala svou krásou.

¹¹ Venus, římská bohyně lásky; vynikala svou krásou.

¹² Júnio, římská bohyně, ochránkyně manželství a rodiček; vynikala svou krásou.

¹³ Šammuramat (řec. Semírámis), asyrská královna, které jsou připisovány visuté zahrady v Babyloně, jeden ze sedmi divů světa.

¹⁴ Přesně, s mířením.

To pověděvši, řekla: „Dobře-li jsem tak smyslila?“ Vzkříkly všecky: „Dobře, dobře!“ Když se pak upokojily, Budeslávka stojící řekla: „Ó přešlechtná panno Vláštilavo! Panny tyto praví, že ty toho od sebe sama nemáš, ale že jsou to všecko bohové, s kterýmiž jsi se spříznila, tobě oznámili. Protož vidí se jim za slušné, tito artikulové aby vši zemi oznámeni byli.“ Vlášta hned nemeškajíc, vůli svou a zřízení takové po vši zemi držeti a zachovávatí prikazujíc, rozslala.

To slyšíce mužů, velmi se ulekli a všickni nemeškajíce, jako včely v den mračný k ouli, tak k Přemyslovi běželi, rady i pomoci od něho žádajíc slibovali, že již chtějí vedlé jeho rady všecko činiti, jediné aby taková těžkost neobyčejná i nesnesitelná na ně nepřišla. Kníže Přemysl žádal do dne třetího prodlení a třetí den dal jim odpověď, | že to v svých věštbách uznává, že na dívky již se bohové hněvají, ale ony že toho pro svou velikou pýchu a zpupnost myslí neznají: „Dne osmého Dyrés¹ k nim se hřbetem obrátí a Zelú² chce jim býti nemilostivým. Protož domův se beřte a ke dni osmému všickni zbrojně a tejně se před Vyšehradem postavte. Odtud se bez křikův časem nočním a jako tejně přeplavíme a položíme se u jich hradu Děvína.“

Čechové tu radu vděčně přijavše, tak jsou učinili a čtrnáctý den máje měsíce položili se před hradem těch dívek nezbedných a počali ukrutně k němu šturmujič jeho dobývati. Dívky také počaly se statečně brániti a muže dřívím a kamením se zdí metati. Mužů od šturmu odstoupiti musili. Přemysl stoje v lese a tomu se dívaje, k svým bojovníkům pověděl: „Dobře jest tak, neb se musilo tak státi.“ Jako³ po jedné hodině kázal opět k šturmu jíti. Tu dívky zmuživše se, kamením a dřívím je se zdí srážely, ohněm a smolnicemi házely,

¹ Jméno božstva, jinde nedoložené.

² Jméno modly zmiňované v Neplachově kronice.

³ Asi.

smolou rozpuštěnou a vodou horkou ukrutně na muže lily. Muží, jako by je již dívky od šturmu odbily, počali utíkat a k lesu se přiblížili tak sobě činíce, jako by se velmi strašili.¹

*Dívčí boj
s mužmi*

Vlásta zatím s jinými se v odění připravila a kázavši rychle most spustiti, napřed na svém litém koni s velikým hněvem dolův na pole na muže běžela, houfové dívek oděných také se za ní valili, ale úzkost brány a mostu ta jest je zdržovala. Vlásta domnívajíc se, že by již všechny dívky v šiku byly, upřímo na muže v malém počtu aspoň s padesáti statečnějšími obořila se, v prvním houfu (neb dívek přibývalo) veliká bitva byla, až se všechny dívky ven vyrojily a muží také s svým větším houfem ponuknutím Přemyslovým z lesa vystoupili. Tu tepru z obou stran veliká bitva byla, takže vítězství sem i tam se nachylovalo. Vtom sedm mládencův velmi mužných z rodu Heskova k Vlastě se přibrali a zbrojnoši její přední zamordovali. Ti hned počali na Vlastu tak silně bít, až jí ocelivou obruč na přilbici, kterouž na hlavě měla, rozbili a ji těžce v hlavu ranili. Vlásta se ještě statečně bránila a po obnažení hlavy jich ještě pět svým jízlivým² mečem ranila a Štasoňovi štít jeho rohový napoly přetala. Štasoň opustiv štít k Vlastě se s svým koněm přitočil, a hned jí svým mečem hlavu | napoly rozdělil. Tu jest ona s koně spadla a koňmi potlačena.³

*Vlásta zabita
<xx>*

Třetí houf dívek, kterýž stál před mostem, znamenavše, že již na dvě stě dívek na nivě leží a Vlásta, paní jich, že jest tu konec života vzala, na běh se oddaly a do zámku pospíšily. Muží je počali stíhati, bodouc, sekajíc napořád mordovali. Tu dívky již svůj úmysl proměnily, lísajíc prosily, a jakž nejvýše mohly, slibovaly. Muží se na to nic neobrátili, tepouce je bez přestání, s nimi spolu přes most až na zámek se vtačili. Tu hned s nimi svou vůli měli a po té kratochvíli dolův s zámku se zdí je metali, z voken jimi házeli a žádné nepohřbili, ptákům a psům jich tu snísti nechali. Kořisti a loupeže když mezi bojovníky byly děleny, jeden každý rovný díl jest vzal, krom prsten drahý a řetěz zlatý, kterýž Vlásta na svých ramenou měla. Ten jest dán Přemyslovi a Přemysl to obé dal darem statečnému rytíři Štasoňovi a meč Vlastin dostal se knížeti Nezamyslovi. A tak jest ta šelma⁴ přestala, kteráž sedm let Českou zemi trápila. Tu jest také hrad Děvín vybrán a ohněm spálen i rozbořen, zdi ještě jeho některé, dvou neb tří látrův⁵ zvejší velmi tlusté a pevné na tento čas se ukazují.

*Dívčí války
konec*

Léta sedmistého čtyřicátého čtvrtého

Po takové neřesti⁶ muží počali jako okřívati, mnoho vsí z dvorův dobytých sobě dělajíce. Někteří pak možnější⁷ hrady a města sobě stavěli. A Rozhoň, syn Mstibojův, město Kouřim pevné učinil a sebe kázal svým poddaným knížetem jmenovati a Přemyslovi počal se velmi protiviti. Kníže Přemysl nechtěl tomu na odpor býti, řka: „Dosti jsem já měl na knížectví Vyšehradské krajiny, také i na tom syn můj dosti míti bude. Užívej každý knížectví svého, však mi jest skrze naše Bohy oznámeno, že knížectví syna mého všechny jiné slávou i věkem převyšovati bude.“

¹ Báli.

² Jedovatým, zlým.

³ Ušlapána.

⁴ Nákaza, hrůza.

⁵ Asi 7–8 m.

⁶ Neřádu.

⁷ Bohatší.

Toho času dcera Kášina, sestry Libušiny, jménem Bíla, ta z rozkázání své máteře hrad a město při jedné řece založila. A to město i zámek Bílinou nazvala, kteréž až do dnešního dne zůstalo a tak jmenuje se. |

Bílina hrad

Léta sedmistého čtyřicátého pátého

<xxi>

Kníže Přemysl znamenav na sobě těžkou nemoc, zemanův starších k sobě na sněm na Vyšehrad povolav, dlouhou a širokou řeč učinil, počav od Čecha až do Kroka i do Libuše, dcery jeho a své manželky, mnoho předešlého připomínal za jeho spravování času přítomného, které jsou se věci daly, a zvláště mezi obyvateli té země a těmi krvavými dívkami, to jím také k paměti přivodil. O budoucích věcech, kteréž přijíti mají, také oznamoval a za syna jeho spravování, jaké věci budou se přiházeti, dobré i zlé, to pořád¹ vypravoval. Že jsou jej za kníže sobě volili, jemu poddáni byli, veliká jim činil děkování, přitom žádaje, aby synu jeho Nezamyslovi touž poddanost zachovali a jej opatrovali, a zvláště starším to všecko poroučeje, s nimi se všemi se s pláčem rozšel. Kteříž, že chtějí rádi jeho žádost skutkem vyplniti, pravili. Od něho vzavše odpuštění, rozjeli se a rozešli.

Dne šestého Přemysl povolav syna svého, mnohá jemu činil napomínání, též, jak se má k svým poddaným chovati, prikazoval, a položiv se na svém loži umřel. Syn jeho i lid všecken jeho smrti velmi želel, až do dne třetího pláč a kvílení na Vyšehradě veliké bylo. A když se ty věci vykonaly, vzavše tělo jeho, vedlé na ten čas jích obyčeje pěti a třmi groši opatřivše, do truhly v krásném oděvu jej vložili a na Hrobce vedlé jiných tu pod Vyšehradem nad potokem pohřbili.

Přemysl umřel

¹ Popořádku.